

معرفیهایی گزارشی

کلیات

۱. فهرست مقالات جنگ تحمیلی در مطبوعات جمهوری اسلامی ایران. سازمان مدارك فرهنگي انقلاب اسلامي. (تهران، ۱۳۶۹). ج ۵، ص ۳۲۸، وزیری.

این جلد آخرین بخش این مجموعه و شامل مجموعه ای از مقالات، گزارشها و مطالب و اسامی نشریات ادواری فارسی در زمینه مسائل نظامی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جنگ و مسائل مربوط به اوضاع داخلی عراق و وضع خلیج فارس است. برای تهیه این فهرست نشریات ادواری از آغاز مهرماه ۱۳۶۶ تا پایان مرداد سال ۱۳۶۷ مقطع آتش بس در جنگ تحمیلی مورد بررسی قرار گرفته است.

اسامی و ویژگیهای نشریات در پایان کتاب فهرست شده است. در این کتاب عناوین مقالات و زمان نشر و منبع بدقت آمده و اگر عنوان مقاله گویای متن نبوده است، گزارشی کوتاه از محتوا به دست داده شده است.

۲. کتابنامه انقلاب اسلامی. گردآوری و نگارش محمدحسن بکایی. (تهران، ۱۳۶۸). ص ۳۹۷، وزیری.

کتابشناسی توصیفی انقلاب اسلامی است با مقدمه ای در سیر فهرست نگاری و اهمیت تدوین کتابشناسیهای موضوعی. در این کتاب حدود ۸۰۰ جلد کتاب که به گونه ای درباره انقلاب اسلامی ایران بحث و بررسی داشته اند آورده شده و پس از نگاهی کلی به محتوای آن فهرست فصلها و مندرجات آن یاد شده است.

چنانکه مؤلف یاد کرده اند آنچه در این کتاب آمده است همه آثاری نیست که در این زمینه به قلم آمده است. مؤلف امیدوار است پس از انتشار مجلدات دیگر در پایان در هم کرده آن را به گونه ای دقیقتر عرضه نماید. پایان بخش کتاب اسامی مؤلفان، ناشران است.

۳. معجم و دلیل فقه اللغة و سرالمریة. الثعالی. گردآوری محمدحسن بکایی. (بیروت، مؤسسة البلاغ،

۱۴۰۹). ص ۲۶۸، وزیری.

کتاب الثعالی از آثار مهم و کارآمد زبان تازی است. ثعالی فقه اللغة را در ضمن چند باب و فصل و براساس اشتراك معنوی واژه ها تنظیم کرده است. بدین سان یافتن واژه ها با توجه به اشتقاق آنها دشوار می نماید. آقای بکایی مجموعه واژه های معنا شده را براساس اشتقاق تنظیم کرده است تا جویندگان به سهولت به مقصود دست یابند. وی پس از هر واژه ای جایگاه آن را در متن اصلی کتاب مشخص کرده و آنگاه توضیحات را آورده اند.

تفسیر و علوم قرآن

۱. پژوهشهایی درباره قرآن و وحی. صبحی صالح. ترجمه محمد مجتهد شبستری. (چاپ دوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰). ص ۱۷۶، وزیری.

ترجمه دو بخش است از کتاب گرانقدر مباحث فی علوم القرآن دکتر صبحی صالح نویسنده فقید لبنانی. بخش اول شامل فصلهای نامهای قرآن، پدیده وحی، نزول تدریجی قرآن و اسرار آن و بخش دوم: شامل فصلهای کیفیت و مراحل جمع آوری و نگارش قرآن، اعرابگذاری، رسم الخط و رسیدگی به مسئله مهم «حروف سبعة».

مترجم محقق آن پاورقیهایی در جهت توضیح دیدگاههای مؤلف و آراء عالمان شیعه درباره مسائل کتاب افزوده است.

۲. در آستانه قرآن. رژی بلاشر. ترجمه محمود رامیار. (چاپ سوم: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰). ص ۳۲۶، رقی.

اثر بلاشر در علوم قرآن در میان غربیان از اقبالی شایسته برخوردار شد. اما اثر وی مانند آثار همگنانش از لغزشها و کاستیها تهی نیست. مرحوم رامیار افزون بر ترجمه دقیق آن جای جای لغزشها و اشتباهات وی را یادآوری کرده و با نگارش پاورقیهای سودمند در نقد و توضیح مطالب بلاشر اثری سودمند پدید آورده است.

برخی از فصول آن چنین است. گردآوری قرآن، اصلاح رسم الخط مصحف عثمانی، قرائت و قاریان علوم قرآنی و منابع آن، ترجمه های قرآن به زبانهای دیگر.

۳. معارف قرآن در المیزان. سید مهدی امین. (چاپ اول: تهران، معاونت فرهنگی سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۰). ۴۶۰ ص، وزیری.

حدیث

۱. الحیة. محمد رضا حکیمی، محمد حکیمی، علی حکیمی. (چاپ ششم، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰). ج ۱، ۴۷۵ ص، وزیری.

الحیة از گرانقدرترین، کارآمدترین و آگاهی بخش ترین مجموعه های حدیثی است که تدوین یسافته است. برای آشنایی دقیق با شیوه تدوین و چگونگی آن، مطالعه و دقت در مقدمه گردانیده جلد اول آن بسیار ضروری است. این جلد شامل فصلهای شناخت، عقیده و ایمان، عمل و ویژگیهای ایدئولوژی اسلامی است. (و نیز ر. ک. آینه پژوهش، شماره ۲، ص ۸۲).

۲. الهام از گفتار هلی هلیه السلام. سید محمد تقی حکیم. (چاپ نهم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰). ۲۳۶ ص، رقعی.

مجموعه ای است از کلمات امام علی - ع - که ابتدا شرحی بر مبنای کلمات می آید با شری روان و زیبا و آنگاه متن عربی حدیث است با ترجمه اش. کتاب مقدمه ای نیز دارد درباره موضوع آن و شخصیت علی - ع -.

۳. زاد المعاد. محمد باقر مجلسی. (چاپ اول: تهران، انتشارات سعدی، ۱۳۷۰). ۵۵۶ ص، رحلی.

۵. گزیده من لایحضره الفقیه. ترجمه و تحقیق محمد باقر بهبودی. (انتشارات کویر، ۱۳۷۰). ج ۱ و ۲، ۳۸۲ + ۴۲۳ ص، وزیری.

گزینشی است از احادیث کتاب گرانقدر و مهم شیخ صدوق - رضوان الله علیه - کتاب من لایحضره الفقیه. جناب بهبودی با دقت در اسناد و محتوای احادیث، صحاح روایات را برگزیده و با ترجمه ای روان و شیرا و گاه شرحها و توضیحاتی سردمند و کارآمد با عنوان گزیده من لایحضره الفقیه ارائه داده است.

کتاب مقدمه ای نیز دارد به زبان عربی و فارسی که محققاً شیوه گزینش و اهمیت کارش را توضیح داده است.

۶. مکاتیب الامام الرضا (ع). علی الاحمدی المیناجی (مشهد، المؤتمر العالمی للامام الرضا - ع، ۱۴۱۱). ۲۴۳ ص، وزیری.

کتاب تهیه و تنظیم و ارائه نامه های امام هشتم (ع) است که در موقعیتهای گونه گونی نگارش یافته است. نامه ها بدون هیچ اظهار نظری در صحت و سقم نقل شده و منابع و مصادر آنها بدقت در پانوشتها آمده است. مؤلف محقق در ضمن مقدمه ای از اهمیت کتابت در اسلام و ترغیب و تشویق پیامبر و اهل بیت (ع) به نگارش سخن گفته و چگونگی جمع و تدوین کتاب را نشان داده است.

فلسفه و کلام

۱. تاریخ فلسفه اسلامی. هانری کورین. ترجمه جواد طباطبایی. (انتشارات کویر، با همکاری انجمن ایرانشناسی فلسفه تهران، ۱۳۷۰). ۲۱۸ ص، رقعی.

گزارشی است دقیق و تحلیلی از سیر تطور فلسفه اسلامی از مرگ ابن رشد تا زمان حاضر. سپس با نگاهی اجمالی به فلسفه در آن مقطع تاریخی به بحث و بررسی اندیشه سنی در فلسفه به گزارش افکار و آراء فیلسوفان و متکلمان سنی مانند کاتب قزوینی، قطب الدین رازی، فخرالدین رازی، ایچی نفتازانی، ابن خلدون و ... پرداخته آنگاه با کاوش در چگونگی اندیشه شیعی در فلسفه به گزارش آراء و آثار فیلسوفان و متکلمان شیعی همت گماشته است و از آراء و افکار بزرگانی چون، نصرالدین طوسی، میرداماد، ملاصدرا، قاضی سعید قمی، حاجی سبزواری و ... سخن گفته است.

در لابلای صفحات این کتاب به نکات قابل توجهی از آمیختگی کلام و فلسفه، جایگاه عرفان و جریان فلسفی و کلامی مانند اسماعیلیان و مکاتب فلسفی اشاره شده است.

۲. جهانی بینی. شهید باهنر. (چاپ ششم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰). ۷۰ ص، رقعی.

نگرشی است کوتاه اما دقیق به جهانی بینی اسلامی و مسائل مربوط به آن. یکتا پرستی، انسان، برادری و همبستگی وحی و

نبوت، اخلاق در دعوت انبیاء، سرانجام پیامبران، معاد عناوین
برخی از فصول آن است.

۳. در قلمرو وجدان. عبدالحسین زرین کوب. (چاپ
اوّل: تهران، انتشارات علمی، ۱۳۷۰). ۶۱۲ ص، وزیری.

جستجویی است درباره عقاید، ادیان و اساطیر و آنچه
حیات دینی و زندگی درونی انسان به قلمرو وجدان مدیون است
به گفته مؤلف از اساطیر و مراسم تا عقاید و ادیان، از اخلاق و
حکمت تا تصرف و عرفان هر آنچه در جوهر ذات یا در خط سیر
تحول و کمال خویش به گونه ای با حکم وجدان انسانی ارتباط
دارد در مسیر این جستجو واقع بوده، و هر جا ضرورت داشته
است در این کتاب مطرح بحث شده است.

برخی از عناوین کتاب چنین است: پندارهای از یادرفته،
یگانه یا دوگانه، میراث هندوان، دنیای اسلام، وحی و عقل،
دین و فلسفه، تصرف و عرفان، قلمرو وجدان و ... مباحث
کتاب با گزیده گویی و نگرشی تطبیقی به منابع و مصادر مختلف
سامان یافته است و محتوای آن از دقت و ژرفنگری ویژه ای
برخوردار است.

۴. دره التاج. قطب الدین شیرازی. به کوشش و تصحیح
ماهدخت بانو همایی. (چاپ اوّل: تهران، شرکت انتشارات
علمی و فرهنگی، ۱۳۶۹). ۳۶۹ ص، وزیری.

۵. دیدگاه توحیدی. جمعی از نویسندگان. (چاپ دوّم:
تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰). ۱۸۲ ص، رقعی.

مجموعه مقالاتی است از متفکران اسلامی درباره توحید
و ابعاد آن، مقاله اوّل بحثی درباره جهانی بینی و مقاله دوّم نگرشی
است عمیق به مسأله توحید با توجه به آیات الهی و با عنوان
«روح توحید نفی عبودیت خدا. جهان بینی الهی و جهان بینی
مادی در مقاله سوّم به بحث نهاده شده است و رابطه توحید با
وجدان موضوع مقاله چهارم است و بالاخره مقاله آخر با عنوان
توحید در قرآن، بحثی است استوار از آیات الهی درباره توحید.

۶. شناخت اسلام (مجموعه ۲۱۸۶ پرسش و پاسخ و
تست درباره شناخت اسلام). حسین رودسری، علی عباس
توحیدی. (چاپ دهم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی،
۱۳۷۰). ۴۶۴ ص، وزیری.

تدوین و عرضه ۲۱۸۶ پرسش و پاسخ آن است براساس

کتاب پیشین با نظارت مرحوم شهید آیت الله بهشتی و شهید
باهنر. خواندن کتاب پیشین و ارزیابی خود با این اثر برای
خواننده کارآمد و سودمند است.

۷. شناخت اسلام. شهیدان آیت ا ... بهشتی، دکتر
باهنر و علی گلزاده غفوری. (چاپ هفتم: تهران، دفتر نشر
فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰). ۵۲۱ ص، وزیری.

این کتاب با گزیده نگاری و استواری گام مؤثر و بلندی
است در شناخت اسلام. برخی از فصول آن بدین قرار است:
انسان عصر ما، ایمان، شناخت قاطع، نشانه های خدا، توحید
قرآن، عدل و میدان گسترده آن در اسلام، موقعیت انسان در
جهان، غرب پیش از رنسانس، ظهور اومانیسم جدید، انسان
از دیدگاه قرآن، انسان و انتخاب، انسان از دیدگاه
اگزستانسیالیزم، تاریخ در پیش اسلام، خودسازی،
ازدواج، نظام اجتماعی اسلام و خطوط اقتصادی اسلامی.

مؤلفان کتاب با دقت تمام مباحث کتاب را به نگارش
درآورده و بر روی هم کتاب برای جستجوگران معارف اسلامی
سودمند تواند بود.

۸. علم و دین در حیات معقول. محمد تقی جعفری.
(چاپ اوّل: تهران، کانون علم و دین، ۱۳۶۹). ۱۱۳ ص،
وزیری.

۹. فلسفه و کلام اسلامی. ویلیام مونتگمری وات.
ترجمه ابوالفضل عزتی. (چاپ اوّل: تهران، شرکت انتشارات
علمی و فرهنگی، ۱۳۷۰). ۲۲۹ ص، وزیری.

۱۰. ساچه میگوئیم. سید قطب. سید هادی
خسروشاهی. (چاپ بیستم: تهران، دفتر نشر فرهنگ
اسلامی، ۱۳۷۰). ۱۱۰ ص، رقعی. ۳۵۰ ریال.

این از آثار هوشمندانه و راهگشای نویسنده سختکوش و
مقتدر مصری سید قطب است، که در ضمن مباحث آن کوشیده
است چهره واقعی اسلام را به نمایش بگذارد و چگونگی
حاکمیت اندیشه اسلامی و پیامدهای آن را بلاز نماید و در جهت
رسیدن به این هدف به نقد عالمانه و تیزبینانه حکومت های معاصر
بویژه شیوه حکومت مصر پرداخته و موضع گیری عالمان
معاصرش را به نقد کشیده است.

مقدمه کتاب زندگینامه گویا و جالب سید قطب است به

تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰، ص ۳۲۰، وزیر.

پژوهشی است درباره حقوق اقلیتها براساس قانون قرارداد ذمه. فصل اوک سیری است در حقوق موضوعه بین الملل و فصل دوم کلیات است با عناوینی چون: اقلیتها در پناه قراردادهای دوجانبه، ارزش قراردادهای منشور علی-ع. و... در فصلهای دیگر قانون قرارداد ذمه، مسؤولیتهای طرفین، تعهدات مالی در قرارداد ذمه، تعهدات مسلمین و... آمده است.

کتاب با نگرشی تحلیلی و با توجه به آثار فقهی جریانهای مختلف فرهنگ اسلامی و دیگر نحله های حقوقی سامان یافته است. موضوع کتاب موضوعی است مهم و تحلیل و بررسی آن نیز ضروری است و این اثر را می توان گامی سودمند در این زمینه دانست.

اخلاق و عرفان

۱. اخلاق و تربیت اسلامی. حسن منفرد. (چاپ اوک: تهران، انتشارات کتاب طوبی، ۱۳۷۰، ج ۱، ص ۲۴۰، وزیر).

۲. نماز چیست؟ شهید آیت الله بهشتی. (چاپ بیست و چهارم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰، ص ۵۲، رفق).

توضیح و تشریحی است از نماز و جملات و کلمات آن به بیانی روان، ساده و خواندنی. تاکنون از این جزوه ۱۲۸۰۰۰۰ نسخه منتشر شده است که نشانگر گیرایی و دلپذیری آموزندگی آن است.

تاریخ و سیره

۱. تاریخ اجتماعی ایران در عصر افشاریه. رضا شعبانی. (چاپ اوک: تهران، انتشارات نوین، ۱۳۶۹، ج ۲، ص ۲۲۳+۱۵، وزیر).

۲. تاریخ بزرگ جهان. کارل گریمبیرگ. ترجمه غلامعلی سیار. (چاپ اوک: تهران، انتشارات یزدان، ۱۳۶۹، ج ۵، ص ۴۵۶، وزیر).

قلم مترجم. کتاب در مجموع بسیار خواندنی و سودمند است. ۱۱. نقش ائمه در احیاء دین. سید مرتضی عسکری. (چاپ اوک: المجمع العلمی الاسلامی، ۱۳۶۹، ج ۱۲، ص ۲۳۲، رفق).

خانه نشینی ۲۵ ساله علی-ع- و پس از آن انزوای سیاسی و فرهنگی تحمیلی آل علی-ع- از یکسوی و گسترش فرهنگ آمیخته به اسرائیلیات و اندیشه های وارداتی با پشتوانه سیاسی از سوی دیگر آلودگی شگفتی در اندیشه های اسلامی و در جهان عینی و ایدئولوژی آن بر جای نهاد.

این مجموعه در پی آن است که زمینه ها و فرآیندهای این نفوذ را روشن کند و نقش ائمه (ع) را در احیای اسلام محمدی و مبارزه با این تبدیل و تحریف باز نماید. در این جلد پس از گزارشی کوتاه از آنچه یاد شد به عناوینی مانند «وجه الله»، «عین الله»، «بدالله»، «عرش و کرسی»، تجسیم و نحوه نگرش به آن را در دو مکتب بررسی کرده، واژگونسازی معارف در مکتب خلفا و استواری آن را در مکتب اهل البیت-ع- نشان داده است.

۱۲. التوحید و التثلیث. الشیخ محمد جواد البلاغی. إعداد م-ع- ح. (دارقائم آل محمد (عج)، ۱۴۱۱، ص ۲۲۰، رفق. ۱۲۰ ریال).

فردی ناشناس نامه ای به مرحوم آیت الله حاج شیخ جواد بلاغی می نویسد و در آن ضمن جانبداری از آیین مسیحیت شبهاتی را مطرح می کند. مرحوم بلاغی- که براستی قهرمان بی همتای دفاع از اندیشه اسلامی در روزگارش بود- جوابی محکم و استوار بر اساس کتابها و آثار آنان می نویسد و چون نویسنده نامه خود را شناسانده بوده است جواب را چاپ کرده و منتشر می سازد.

محقق کتاب را با هیشتی شکیل و چشم نواز به چاپ رسانده و در ضمن مقدمه ای از شرح حال و آثار آن بزرگوار سخن گفته. و در پایان ۷۱۳ عنوان کتاب در رد و نقد و بررسی مسیحیت معرفی کرده است. کتاب بر روی هم بسیار خواندنی و کارآمد است.

فقه

۱. حقوق اقلیتها. عباسعلی عمید زنجانی. (چاپ پنجم:

۳. تاریخ عثمانی. اسماعیل حقی اوزون چارسنگی. ترجمه وهاب ولی. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۷۰). ج ۲، ۹۰۳ ص، وزیری.

۴. سیره عملی اهل بیت (ع). سید کاظم ارفع. (چاپ اول: تهران، مؤسسه تحقیقاتی و انتشارات فیض ۱۳۶۹). ۱۰۶ ص، رقی.

۵. ناگفته‌ها، خاطرات شهید حاج مهدی عراقی. به کوشش محمود مقدسی، مسعود دهشوار، حمیدرضا شیرازی. (چاپ اول: تهران، مؤسسه خدمات فرهنگی رسا، ۱۳۷۰). ۲۹۰ ص، وزیری.

سال ۱۳۵۷ بروزهای اقامت حضرت امام خمینی -رضوان الله علیه- در پاریس یار دیرین آن بزرگوار، قهرمان نستوه میدان مبارزه، شهید حاج مهدی عراقی به دیدار آن حضرت می‌شتابد. انجمن اسلامی دانشجویان پاریس فرصت را مغتنم می‌شمارند و از وی می‌خواهند تا خاطراتش را درباره انقلاب و زمینه‌های آن بگوید. شهید عراقی می‌پذیرند و خاطرات خود را از سال ۱۳۲۰ می‌آغازند و تا سالهای پس از ۴۲ و ماجرای حزب ملل اسلامی ادامه می‌دهند. آنچه اکنون منتشر شده است حاصل آن جلسات است. خواننده در این کتاب با ناگفته‌ها و حقایق شگفتی از دوران پس از شهریور ۲۰، نهضت ملی شدن نفت، نقش جریانهای ملی‌گرا، ماجرای فدائیان اسلام، مواضع گروههای مختلف در این قیامها و پانزده خرداد و ... آشنا می‌شود.

مسائل فدائیان اسلام و چگونگی مواضع جریان حوزوی و غیر حوزوی درباره آنها در این گفتگو با توجه به حضور جدی و هوشمندانه و مخلصانه آن شهید، در این کتاب بسیار خواندنی است، و افشای دیگر رازهای ناپیدا در مسائل مختلف نیز بویژه خاطرات وی درباره قتل رزم آراء بهمت بلند مرحوم شهید خلیل طهماسبی که بسیار دقیق است خواندنی است. نقش روانشاد خلیل طهماسبی اخیراً با استناد به چیزهایی که تازه می‌نماید ولی تازه نیست، مورد تردید واقع شده است. گزارش مرحوم عراقی با توجه به حضور جدی و نیز صداقت و قداست وی زداینده آن تردیدها تواند بود. کتاب از عناوین خالی است و نیز از فهرست تفصیلی مطالب. تدوین کنندگان خوب است در

چاپهای بعدی این دوکاستی را بزدایند.

۶. مقتل الحسین. عبدالرزاق الموسوی المرقم. (قم، دارالتقافه، ۱۳۱۱). ۴۰۷ ص، وزیری.

مرحوم مرقم از محققان و مورخان سختکوش، پرکار و دقیق نظر عراقی بود، آثار او همه و همه دقیق خواندنی و سودمندند و این کتاب یکی از بهترین کتابهایی است که به گزارش حوادث و وقایع خونین ابا عبدالله (ع) پرداخته است. در فصل اول دورنمایی است از زمینه‌ها و مقدمات قیام و جایگاه آن در تاریخ اسلام و عظمت امام حسین -ع- و شهادت و آثار آن در مجتمع اسلامی و آنگاه گزارش لحظه به لحظه حرکت امام حسین -ع- است از مدینه تا کربلا و سپس گزارش حرکت پیامبران خون در آبادیها و هامونها.

تمام کتاب مستند است و مرحوم مرقم که ادیبی زبردست بودند جای درجای اشعار ادیبان شیعی را آورده و به ملاحظت و زیبایی کتاب افزوده‌اند. این چاپ براساس آخرین تصحیحات مؤلف است با مقدمه‌ای از فرزند بزرگوارش درباره مؤلف و کتاب. این کتاب سالها پیش به خامه دانشمند مکرّم آقای عزیزالله عطاردی به فارسی ترجمه و بارها منتشر شده است.

حقوق

۱. شخصیت و اهلیت در حقوق مدنی. محمدحسین ساکت. (ناشر: مؤلف، مشهد، ۱۳۷۰). ۲۵۵ ص، رقی.

این کتاب از معدود آثاری است که به گونه‌ای مستقل شخصیت و اهلیت در حقوق مدنی را به بحث کشیده است.

در فصل اول اصطلاح حق، حقوق و حقوق مدنی، منابع و سرگذشت تصویب قانون مدنی ایران به بحث نهاده شده و در فصل دوم از شخصیت، شخص، حقوق شخصیت و ... سخن رفته است. در فصل سوم از آغاز و پایان شخصیت حقوقی اشخاص حقیقی، جنین، مرگ مدنی، مرگ فرضی گفتگو شده و در فصل چهارم، از غایب، مفقودالاثرو در فصل پنجم از نشانه‌ها و ویژگیهای اشخاص حقیقی، استاد سجلی و مسائل وابسته به آن بحث شده است. فصل ششم عهده دار بحث از نشانه‌ها و ویژگیهای اشخاص حقوقی است و در فصل

زندگینامه و خاطرات

۱. بزرگان قاین. سید محسن سعیدزاده. (چاپ اول: قم، ناشر، مؤلف، ۱۳۷۰). ج ۱، ۸۰۰ ص، وزیری + نمونه خط + تصویر

گزارشی است مستند از شرح حال، آثار و سوانح زندگانی ۲۵۰ تن از عالمان، فقیهان، هنرمندان و ... قائن. مؤلف محترم با حوصله ای ستودنی منابع شرح حالها و فهراس نسخه های خطی، لوحه ها و سنگ نوشته ها، وقف نامه ها، اسناد استفتاها و ... را کاویده و با گفتگو با کهنسالان منطقه به تدوین کتاب همت گماشته است، در شرح حال افراد بدون در نظر گرفتن جهتی خاص با دقت و حوصله سخن گفته و در پرتو تبیی وسیع گاه به اشتباهات و خلافگوئیهای از مؤلفات شرح حال نگاران برخوردار است که با دقت به نقد و بررسی پرداخته است (نمونه را بنگرید به شرح حال مولانا جلال الدین محمد آکهی قاینی، خواجه آصفی، خواجه نعمت الله قهستانی و ...). آقای سعیدزاده با همتی بلند در پی آنند که این مجموعه را در ۶ جلد عرضه کنند، مجلدات بعدی شامل شرح حالهای برجای مانده از این جلد، تاریخ قاین، فهرست نسخه های خطی قاین، فرهنگ قاین، و ادبیات آن خواهد بود.

این مجلد با حروفی نه درخور چنین کتابی بدون پرداختی زیبا تنظیم گشته است. امید است متمکنان آن دیار و فاضلان آن در هرچه بهتر و دقیقتر و گسترده تر عرضه کردن این اثر ارجمند فرهنگی و ملی نویسنده را یاری رسانند و فاضلان دیگر آدابیها نیز بدینگونه پژوهشهای سودمند دست یازند.

۲. ابوهریره. السید عبدالحسین شرف الدین موسوی عاملی. (انتشارات الشریف الرضی، قم، ۱۳۷۰). ۲۴ ص، وزیری.

نمایش چهره واقعی ابوهریره صحابی معروف و حدیث ساز شگفت تاریخ اسلام، از میان انبوه اسناد و اقوال و ... کاری است دقیق و گرانقدر، که فقید میدان علم و تجسس علامه شرف الدین به شایستگی از عهده آن برآمده اند. مؤلف پس از گزارشی کوتاه از زندگانی وی به چگونگی روایات او پرداخته و در پرتو درایتی آگاهانه و عالمانه با نقد و تحلیل محتوای روایات، هشت رسوایی این صحابی را از بام بزمین

هفتم از اهلیت و عدم اهلیت سخن رفته است. هشتمین فصل کتاب را بحث از ولایت، حضانت، وصایت شکل می دهد و پایان بخش کتاب کتابشناسی حقوق مدنی به زبان پارسی است. مؤلف به یمن بهره وری دقیق از منابع انگلیسی و عربی و با آگاهیهای عینی از مباحث مطروحه توانسته است اثری سودمند و دقیق سامان دهد. ضبط دقیق برابرای انگلیسی و فرانسوی اصطلاحات از جمله ویژگیهای نمایان کتاب است.

اقتصاد

۱. اقتصاد اسلامی. حسین نوری. (چاپ چهارم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰). ۱۷۵ ص، رقی. ۴۰۰ ریال. کتاب با توضیح معنای واژه اقتصاد می آغازد و آنگاه با تبیین ابعاد علم اقتصاد ادامه می یابد. سپس طرح یک نقشه اقتصادی کامل است و در ادامه آن بحث اسراف و مبارزه اسلام با آن، اصل مالکیت، نقش ولایت فقیه در مسائل اقتصادی، فقر و راعیهای مبارزه با آن، سرمایه داری و تحوک آن و مفاسد نظام سرمایه داری آمده است.

۲. بازار جهانی لیبیات. جمشید فهیمی فر. (تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۰). ۲۲۵ ص، رحلی.

این کتاب در ۸ فصل به ترکیب و خواص و تاریخچه فرآورده های لیبیات، میزان تولید و روند آن، تجارت خارجی، قیمت و ذخائر آن و نیز وضعیت صنعت لیبیات در ایران پرداخته است.

۳. نگاهی به وقف و آثار اقتصادی-اجتماعی آن. مصطفی سلیمی فر. (مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۰). ۲۱۶ ص، وزیری.

پژوهشی است سودمند درباره وقف و مسائل مربوط به آن که با احکام و ابعاد فقهی وقف می آغازد و با تاریخچه وقف در اسلام ادامه می یابد. در فصل سوم به وقف در ایران پرداخته شده و در فصل چهارم از وقف در میان دیگر ملتها سخن رفته است. فصل پنجم بحث جالبی است درباره آثار اجتماعی وقف. و پایان بخش کتاب، پیوستهای کتاب است درباره برخی از مسائل اقتصادی.

افکنده و رسوای همه جا کرده است.

۳. **ایضاح الاشباه فی اسماء الرواة**. حسن بن یوسف بن المطهر الحلّی، تحقیق محمد الحسنون. (قم، مؤسسه النشر الاسلامی، ۱۴۱۱). ۳۹۰ ص، وزیری.

این کتاب از جمله آثار گرانقدر و سودمند رجالی علامه حلّی است. ایضاح الاشباه بر اساس حروف اوّل نامها ترتیب یافته است، بدون مراعات ترتیب در حرفهای بعدی و نیز نامهای پدران. محقق کتاب را بر اساس سه نسخه مقابله، تصحیح و تحقیق کرده و در جریان پژوهش خود، رجال را به اختصار شناسانده و منابع شرح حال آنها را یاد کرده است، اختلاف کتاب را در ضبط نامها با دیگر منابع رجالی مشخص کرده، و تکرارها و اختلاف ضبط اسماء را در این کتاب با دیگر آثار علامه نشان داده است. محقق محترم مقدمه ای دارند درازدامن که در آن از کتاب و نام دقیق و چگونگیهای محتوای آن و نیز شرح حال مؤلف و آثارش سخن گفته اند.

تحقیق کتاب بر روی هم شایسته و افزونیهای محقق سودمند و کارآمد است.

۵. **قاموس الرجال**. محمد تقی التستری. (قم، مؤسسه

النشر الاسلامی، ۱۴۱۱). ۷۰۱ ص، وزیری.

ادامه اثر گرانقدر و کم نظیر بل عظیم النظیر علامه محقق رجالی، حاج شیخ محمد تقی شوشتری است که با حرف حاء می آغازد و تا حماد بن عیسی پیش می رود. این کتاب بگونه نقدی بر «تنقیح المقال» نگاشته شده و آکنده است از آگاهیهای رجالی و شرح حال نگاری. محققان در پانوشتها منابع احادیث را نشان داده و به برخی از مصادر اقوال اشاره کرده اند.

زبان و ادبیات

۱. **جهانبینی و حکمت فردوسی**. محمود حکیمی. کریم حسن تبار، (چاپ اوّل: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی). ۱۳۶ ص، وزیری.

کتاب با پیشگفتاری درباره فردوسی و اندیشه های اسلامی او آغاز می شود و با نگاهی به ابعاد مختلف شاهنامه ادامه می یابد و آنگاه ارائه اشعار شاهنامه است در ذیل این عنوان: خداشناسی و دینداری، جهان و جهانبینی، عدل و داد،

علم، هنر، عقل و خرد، سخن و سخنوری، دلاوری، آشتی جوئی و راه و رسم رزم. حروفچینی، چاپ و آرایش ظاهری کتاب زیبا و چشم نواز است.

۲. **چوپان پسر**. جک شیفر. ترجمه حوری بختیازی. (چاپ چهارم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰). ۱۰۰ ص، رقمی.

۳. **راهنمای تجزیه و ترکیب**. سید محمد تقی حکیم. (چاپ شانزدهم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰). ۱۴۰۰ ص، رقمی.

این کتاب با عباراتی ساده و روان، چگونگی تجزیه و ترکیب و قواعد صرف و نحو عربی را تبیین می کند. مثالهای کافی و روشن در فراگیری سریع دانش پژوهان بسیار مؤثر خواهد بود.

۴. **طنزسرایان ایران از مشروطه تا انقلاب**. به کوشش محمد باقر نجف زاده بارفروش - مرتضی فرجیان. (چاپ اوّل: تهران، نشر بنیاد، ۱۳۷۰). ج ۲، ۷۹۲ ص، وزیری.

سیاسی

۱. **اسناد و معاهدات دوجانبه ایران با سایر دول**. دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی وزارت امور خارجه. (چاپ اوّل: واحد نشر اسناد، ۱۳۶۹). ج ۲، ۷۵۰ ص، وزیری.

این جلد شامل معاهدات ایرانی با کشورهای آمریکا، اتریش، ایتوبی، اردن، اروگونه، اسپانیا و استرالیا است. در آغاز کتاب فهرست موضوعی اسناد آمده است و آنگاه پیشگفتاری است در چگونگی اسناد و اهمیت آن. جلد اوّل بیشتر منتشر شده است (آینه پژوهش، شماره ۶، ۹۵ ص).

۲. **سیاستگزاران و رجال سیاسی در روابط خارجی ایران**. (چاپ اوّل: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی). ۱۳۶۹). ۱۹۰ ص، وزیری.

چهره های سیاسی و سیاستگزاران و تلاشگرانی که در میدان سیاست خارجی فعال بوده اند، در چگونگی موضعگیریهای کشور و مسائل جاری آن بسیار تأثیر داشته اند شناخت اینان در شناخت دیپلماسی و گونه های روابط کشورها سودمند خواهد بود. از این روی اقدام دفتر مطالعات سیاسی و

بین المللی در سامان دادن این پژوهش بسیار ستودنی است. کتاب در دو فصل سامان یافته است. فصل اوک شامل بخشهای: اسامی وزرای امور خارجه ایران، اسامی مسؤولان سفارتخانه های ایران، مسؤولان کنسولگری های ایران، هیئتهای نمایندگی ایران در جلسات مجمع عمومی جامعه ملل سابق و سازمان ملل متحد، و فصل دوم شامل قوانین و مقررات عمومی وزارت امور خارجه و نمودار تشکیلات آن.

آنچه در فصل اوک آمده است به لحاظ زمانی از آغاز تأسیس تا امروز را در بردارد.

۳. گزیده اسناد سیاسی ایران و عثمانی. واحد نشر اسناد دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی (تهران، ۱۳۶۹). ج ۲، ص ۷۵۰، وزیری.

پیشتر از جلد اوک کتاب سخن گفته ایم و چگونگی تدوین و اهمیت این مجموعه گرانقدر را یادآور شده ایم (آینه پژوهش، شماره ۶، ص ۸۴).

این جلد حاوی اسناد متعلق به سال ۱۲۷۱ - ۱۳۱۳ هجری است که عمدتاً مربوط به دوره ناصرالدین شاه می باشد و مشتمل بر ۲۱۰ سند تاریخی است. کتاب در چهار فصل و یک فصل ضمیمه تدوین یافته است. فصل اوک شامل یک سند تاریخی در مورد تجدید حدود ایران و عثمانی و فصل دوم شامل ۷۹ سند مهم و تاریخی در امور سرحدی است. فصل سوم حاوی اسناد کمیسیونهای سرحدی و فصل چهارم برگزیده ای از اسناد مربوط به عشایر مرزی و تجاوزات آنها و مکاتبات سران دو کشور درباره آنان است با ۶۶ سند تاریخی.

۴. وحدت دو آلمان. (مجموعه سخنرانیها و مقالات سمینار) به اهتمام علی رحمانی - افسانه نظر. (دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی وزارت خارجه، ۱۳۶۹). ۱۹۷ ص، رقی

رویداد مهم و تحول آفرین وحدت دو آلمان از جمله پدیده های شگرف تاریخ معاصر جهان است. این پدیده می رود که یکی از ژرفترین تحولات و دگرگونی ها را در ساختار سیاسی و در ابعاد اقتصادی، فرهنگی و نظامی پدید آورد.

دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی که به لحاظ نظری و تئوری توجه قابل تقدیری به تحولات جهانی دارد، سمینار را به

بررسی ابعاد این مسئله ویژه ساخته است.

این کتاب مجموعه سخنرانی سمینار یاد شده است، در این گفتارها از روند وحدت دو آلمان، اتحاد آلمان و نظم صلح در اروپا، دیدگاههای شوروی در مورد وحدت دو آلمان، روابط ایران و آلمان، انقلاب مسالمت آمیز، آلمان متحد و ژاپن، آلمان و اتحاد اروپا، هزیت آلمان، وحدت آلمان و مسئله امنیت اروپا و ... سخن رفته است.

۵. العراق دولة المنظمة السريه. حسن العلوی. (قم، انتشارات الشریف الرضی، ۱۳۷۰). ۱۹۶ ص، وزیری.

این کتاب نگرشی است دقیق به چگونگی شکل گیری حکومت کنونی عراق، حزب بعث و ریشه ها و روندهای آن.

مؤلف با کاوشی هوشمندانه پرده از ناپیدائیهای حکومت عراق برمی گیرد و رازهای نهفته در ابعاد سیاسی، فرهنگی و اجتماعی آن را بازشناسی کرده، می شناساند. بررسیهای گونه گون درباره میشل عفلق، سیاستهای دولت، رابطه آن با کویت، هجوم علیه کویت و گزارشی از چگونگی های رجال دولت عراق از جمله مباحث خواندنی این کتاب است.

مجموعه ها

۱. ساوه نامه (مجموعه مقالات مجمع تاریخ و فرهنگ ساوه). جمعی از نویسندگان اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی، ساوه. (۱۳۶۹). ۱۶۲ ص، رقی

کتاب با مقدمه ای آغاز می شود درباره ساوه و چگونگی تشکیل مجمع یاد شده و آنگاه مقاله سردمند «ساوه باستان» است درپیشینه شهر ساوه. سپس ترجمه مقاله ولادیمیر مینورسکی است درباره ساوه. در مقاله سوم به مقایسه سلمان ساوجی و حافظ پرداخته شده و نکات جالبی طرح شده است در مقاله سه دانشمند ساوی یادی است از ابوسعید آوی، ابوطاهر خاتونی و حکیم ابن سهلان ساوی، و بالاخره مقاله بلندگوش ساوه است که جالب و خواندنی است.

اقدام اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی ساوه ستودنی است. امید است در شهرهای دیگر نیز چنین اقدامهایی صورت پذیرد.